

Lausunnon pääsanomat:

- Komission esittämä puhtaan teollisuuden ohjelma on hyvin perusteltu: teollisuuden uudistumista on nopeutettava ja uudistuksilla on saavutettava monta tavoitetta yhtäaikaan (ilmasto, ympäristö, kilpailukyky, autonomia, turvallisuus).
 - Teollisuuspolitiikka etenee Euroopassa kovaa vauhtia eikä Suomi voi vaikuttaa siihen tehokkaasti vetoamalla teknologianeutraaliuteen ja markkinaehtoisuuteen, vaan Suomen on systemaattisesti ennakoitava ja koordinoitava realistisia ja houkuttelevia teollisuuden siirtymäpolkuja ja rakennettava tämän indikoivan suunnittelun pohjalta kansallista ja eurooppalaista teollisuuspolitiikkaa.
 - Teollisuuspolitiikkaa tukevaa tiedevetoista siirtymäsuunnittelua on jo käynnissä, ja sen avulla Suomi voi varmistaa pienempien jäsenmaiden reilun kohtelun EU:n teollisuuspolitiikassa sekä sen, että teollisuuspolitiikka nojaa parhaaseen saatavilla olevaan tietoon ja pitää jatkuvasti mukana kaikki tärkeimmät tavoitteet.
-

Komission esittämä puhtaan teollisuuden ohjelma on hyvin perusteltu: teollisuuden uudistumista on nopeutettava ja uudistuksilla on saavutettava monta tavoitetta yhtäaikaan (ilmasto, ympäristö, kilpailukyky, autonomia, turvallisuus). Ilmasto- ja ympäristötavoitteiden näkökulmasta tuotantojärjestelmien uudistaminen on ollut viime vuosina ja vuosikymmeninä liian hidasta, ja pikemminkin asteittaista kuin murroksista. Fossiilisten polttoaineiden laajamittaisesta käytöstä ja muiden luonnonvarojen liikakulutuksesta on nyt päästävä nopeutetusti eroon. Kilpailukyky-, riippuvuus- ja turvallisuushuolet entisestään lisäävät tarvetta aktiiviselle ja aiemmat politiikkasiilot ylittävälle kansalliselle ja EU-tason teollisuuspolitiikalle.

Suomi on ylatason poliittisissa linjauksissaan korostanut teknologianeutraaliutta, markkinaehtoisuutta ja yksityisiä investointeja. Etenkin energia- ja materiaali-intensiivisen teollisuuden uudistamiseksi tarvitaan kuitenkin aktiivisempia teollisuuspoliittisia ideoita ja instituutioita, jotka mahdollistavat eri toimijat yhteen kytkevien valintojen tekemisen. Toisin kuin esimerkiksi puolijohde- ja AI-sektori, jotka houkuttelevat investointeja suuren tuottopotentiaalin perässä, raskaan teollisuuden uudistamisen taustalla on materiaallinen välttämättömyys: meillä ja muualla fossiilisista energia- ja raaka-ainesyötteistä on päästävä mahdollisimman pian eroon. Euroopan on myös syytä samalla lisätä autonomiaansa. Raskaassa teollisuudessa järjestelmätason muutokset vaativat useilta eri toimijoilta ja toimintaa tukevalta infrastruktuurilta yhteensopivia, oikea-aikaisia muutoksia.

Komissio tunnistaa nämä raskaan teollisuuden piirteet. Ne on kuvattu melko yksityiskohtaisesti myös Draghin kilpailukykyraportissa. Niinpä komission visiossa julkinen valta Euroopassa luo uusia markkinoita, suuntaa ja rajaa olemassa olevia markkinoita uusin sääntelyin, kannustaa yksityisiä investointeja ja investoi itse siellä missä se on asian edistymisen kannalta välttämätöntä.

Tämä kaikki vaatii suunnitelmallisuutta, jota Euroopassa nyt harjoitellaan ja jossa Suomella on näytön paikka. Meillä on laadukasta soveltavaa tutkimusta, taitava virkakunta, luotettavia valtion omistamia sektoriorganisaatioita ja yhteistyökykyisiä ja osaavia teollisuuden järjestöjä. Tätä pohjaa entistä paremmin hyödyntämällä Suomi voi ennakkoiden hahmotella realistisia ja houkuttelevia teollisuuden siirtymäpolkuja ja rakentaa sen kautta kansallista ja eurooppalaista teollisuuspolitiikkaa.

Teollisuuspolitiikkaa tukevaa tiedevetoista siirtymäsuunnittelua on jo Suomessa käynnissä, ja sen avulla voimme varmistaa pienempien jäsenmaiden reilun kohtelun EU:n teollisuuspolitiikassa (versus etabloituneisiin valtasuhteisiin ja intresseihin perustuva teollisuuspolitiikka) sekä sen, että teollisuuspolitiikka nojaa parhaaseen saatavilla olevaan tietoon eikä unohda yksiä tavoitteita toisten kustannuksella. Suunnittelua tehdään Suomessa esimerkiksi tiedepaneeleissa ja strategisen tutkimuksen rahoittamissa tutkimuskonsortioissa. Myös teollisuuden oma suunnittelu on tärkeä osa jaetun tietopohjan rakentamista.

Toistaiseksi tämä sinänsä laadukas tiedontuotanto on ollut liian hajanaista. Se on siiloutunut eri organisaatioihin ja hankkeisiin, eikä se ole kumuloitunut jatkuvasti

kollektiivista ymmärrystä lisäävästi. BIOS kokoaa hajallaan sijaitsevia suunnitteluprosesseja parhaillaan yhteen. Nyt perustettava *Industrial Foresight Studio* kokoaa ja syntetisoi eri tietolähteitä sekä kutsuu teollisuuden, työntekijöiden, tutkimuksen ja hallinnon edustajia fokusoituneeseen keskusteluun teollisuuden tulevaisuuspoluista. Työ mahdollistaa entistä paremman teollisuuspoliittisen koordinaation, joka palvelee sekä julkista päätöksentekoa että yksityistä strategiatyötä. Se luo myös pohjaa tehokkaalle vaikuttamistyölle kun EU:n teollisuuspolitiikka väistämättä jatkuvasti päivitetään.

Lopuksi sana julkisesta rahoituksesta. On selvää, että teollisuuden puhdistaminen vaatii myös mittavaa julkista rahoitusta seuraavina vuosikymmeninä. Sitä on oltava saatavilla markkinaolosuhteista riippumatta, koska ilmasto- ja ympäristökriisit eivät odota. Julkiselle rahoitukselle täytyy luoda riittävät edellytykset EU:n budjetin tasolla sekä jäsenmaissa rahoituskehyksen ja rahoitusmekanismien kautta. Niissäkin Suomen on hyvä päivittää kantansa vastaamaan kestävyys siirtymää ja turvallisuutta edistävän teollisuuspolitiikan aikakaudelle.

Kunnioittavasti,

BIOS-tutkimusyksikkö

Lisätietoja:

KTT, dosentti Paavo Järvensivu

paavo.jarvensivu@bios.fi

040-7378485

BIOS on itsenäinen monitieteinen tutkimusyksikkö, joka tutkii ympäristö- ja resurssitekijöiden vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan – talouteen, politiikkaan, kulttuuriin – ja kehittää päättäjien ennakointikykyä. BIOS pyrkii tutkimustyöllään tukemaan ekologisen jälleenrakennuksen edellytyksiä Suomessa ja maailmassa.